

Høringsnotat

UTKAST TIL FORSKRIFT OM STRAFFEGJENNOMFØRING I NEDERLAND

1. Innledning

Justis- og beredskapsdepartementet sender med dette på høring utkast til forskrift om straffegjennomføring i Nederland. Høringsfristen settes til 3. oktober 2015. Dette innebærer at forskriften ikke vil være vedtatt på oppstartstidspunktet, jf. punkt 2.1. I perioden fra oppstart til vedtakelse kan utkast til forskrift benyttes midlertidig.

2. Straffegjennomføring i Nederland

2.1. Bakgrunn

Bakgrunnen for lovbestemmelsen om at domfelte som er dømt til ubetinget fengselsstraff skal kunne gjennomføre straffen i annen stat som Norge har inngått avtale med, er kriminalomsorgens behov for mer kapasitet til gjennomføring av straff og varetekt. Det vises til Meld. St. 12 (2014-2015) «Utviklingsplan for kapasitet i kriminalomsorgen». Lovhjemmel for slik straffegjennomføring ble vedtatt av Stortinget 15. juni 2015 og trådte i kraft 19. juni 2015. Lovhjemmelen er midlertidig og oppheves 1. september 2020.

Den 2. mars 2015 inngikk Norge en avtale med Nederland om leie av Norgerhaven fengsel. Avtalen ble godkjent av Stortinget 8. juni 2015. Leieavtalen er midlertidig og gjelder i første omgang frem til 2018, men med mulighet for forlengelse med minst ett år. Avtalen skal tre i kraft 1. september 2015.

Norgerhaven fengsel har 242 lukkede fengselsplasser, og vil gi økt fengselskapasitet raskt. Avtalen går ut på at Nederland skal stille med et fullt utstyrt fengsel og tilsatte, mens straffen gjennomføres etter norsk lov og regelverk. Fengselet skal være en avdeling tilknyttet Ullersmo fengsel og skal ledes av en norsk fengselsleder. De nederlandske fengselsbetjentene skal få opplæring i norsk straffegjennomføring, hovedsakelig før fengselet tas i bruk, men også underveis i leieperioden. Ikke alle innsatte vil egne seg for overføring til Nederland - det er en forutsetning at innsatte skal beholde de rettigheter de har ved gjennomføring av

straffen i et fengsel i Norge og få tilbud om likeverdige helsetjenester.

For en mer utfyllende beskrivelse av avtalen med Nederland vises det til Prop. 92 LS (2014-2015) s. 29 flg.

2.2. Lovbestemmelsen

Som følge av det ovennevnte fremmet regjeringen lovforslag for Stortinget ved Prop. 92 LS (2014-2015) om endringer i straffegjennomføringsloven.

Ny § 1 a i straffegjennomføringsloven gir kriminalomsorgen hjemmel til å beslutte at domfelte som er dømt til ubetinget fengselsstraff kan gjennomføre straffen i en annen stat som Norge har inngått avtale med. Av § 1 a fjerde ledd fremgår det at Kongen kan gi utfyllende forskrifter.

Selv om lovhjemmelen er formulert generelt, har departementet valgt å utforme forskriften spesielt for straffegjennomføring i Nederland. Dersom det inngås avtale om leie av fengselsplasser i en annen stat, vil det måtte utarbeides egne forskrifter for dette. Per i dag er det ingen konkrete planer om å inngå lignende avtaler med andre land.

Nærmere retningslinjer om straffegjennomføring i Nederland vil bli utarbeidet av Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI).

Det er inngått en samarbeidsavtale mellom KDI og tilsvarende direktorat i Nederland. I henhold til denne skal den norske fengselslederen utarbeide en håndbok for ansatte i samarbeid med den nederlandske personal- og administrasjonssjefen. Informasjonsmateriale og «husregler» for de innsatte skal også utarbeides.

3. Beskrivelse av de enkelte forskriftsbestemmelser

§ 1 Formål

Bestemmelsen beskriver forskriftens formål som er å gi regler om straffegjennomføring som skal skje i Nederland i henhold til avtale mellom Norge og Nederland.

§ 2 Straffegjennomføringslovens virkeområde ved straffegjennomføring i Nederland

Bestemmelsen beskriver straffegjennomføringslovens virkeområde ved straffegjennomføring i Nederland. Norsk straffegjennomføringslov skal gjelde i fengselet.

Bruk av tvangsmidler

Ved bruk av tvangsmidler må anvendelsen ha hjemmel i norsk lov, men bruken skal samtidig være i tråd med den nederlandske tvangsmiddelinstruksen. Instruksen omhandler hvilke tvangsmidler som kan benyttes og i hvilke situasjoner. I følge instruksen kan fengselslederen gi egne regler om bl.a. hvilke tilsatte som har kompetanse til å benytte tvangsmidlene, og hvilke tvangsmidler som kan benyttes i fengselet. De tvangsmidler som skal benyttes av de nederlandske ansatte i Norgerhaven fengsel må være godkjent av KDI før de tas i bruk, jf. forskrift til straffegjennomføringsloven § 3-11 tredje ledd annet punktum. Den nederlandske tvangsmiddelinstruksen omhandler også bruk av tvangsmidler i situasjoner der norsk kriminalomsorg ellers ville tilkalt politiet (for eksempel ved opprør eller gisseltaking). Se for øvrig beskrivelsen av § 7.

Unntak fra straffegjennomføringsloven

Straffegjennomføringsloven § 1 a fjerde ledd gir hjemmel til å gjøre unntak fra visse bestemmelser i straffegjennomføringsloven ved forskrift. De aktuelle bestemmelsene er §§ 4 om forvaltningssamarbeid, 7 om forvaltningslovens anvendelse, 8 første ledd om vandel for tilsatte og 27 om kontroll. Ved straffegjennomføring i Nederland må det gjøres unntak fra samtlige av disse bestemmelsene. Ingen av unntakene griper inn i innsattes rettigheter, men de er påkrevet av praktiske årsaker. For eksempel når det gjelder forvaltningssamarbeid vil det ikke alltid være praktisk mulig at de aktuelle etatene i Norge leverer sine tjenester på samme måte som til domfelte i et fengsel i Norge.

Unntak fra straffegjennomføringsloven § 4

Straffegjennomføringsloven § 4 slår fast at kriminalomsorgen i samarbeid med andre offentlige etater skal legge til rette for at domfelte får de tjenester som de etter lovgivningen har krav på. Dette innebærer at for eksempel helsetjenester, opplæringstjenester og bibliotekstjenester ikke ytes av kriminalomsorgen, men av de offentlige etater som ellers tilbyr slike tjenester i samfunnet. Behovet for å kunne gjøre unntak fra straffegjennomføringsloven § 4 er som nevnt begrunnet i at det kan være tjenester som av praktiske grunner ikke kan leveres av de aktuelle etatene i Norge. Det understrekes at de innsatte skal ha krav på tjenester av like god kvalitet selv om disse kjøpes i Nederland. Unntaket fra straffegjennomføringsloven § 4 må derfor sammenholdes med ny § 1 a annet og tredje ledd.

Unntak fra straffegjennomføringsloven § 7

Det følger av straffegjennomføringsloven § 7 at forvaltningslovens regler om taushetsplikt gjelder, med unntak av de bestemmelser som følger av bokstavene h) og i). Forvaltningsloven § 13 fastslår at «enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan», har taushetsplikt om det de i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om «noens personlige forhold».

De ansatte i nederlandsk kriminalomsorg som arbeider i fengselet som leies av Norge, vil utføre arbeid for den norske kriminalomsorgen, og de vil dermed i utgangspunktet være underlagt taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13. De vil også, som følge av sitt ansettelsesforhold i Nederland, være underlagt taushetsplikt etter nederlandsk lovgivning. Departementet legger til grunn at håndheving av taushetspliktbestemmelser i all hovedsak må foretas av nederlandske myndigheter.

I henhold til avtalen mellom Norge og Nederland skal ansatte være underlagt taushetspliktsbestemmelsene i sine respektive land. De nederlandske ansatte er bundet av den ordinære taushetsplikten i Nederland, og dette vil fortsatt gjelde når fengselet leies ut til Norge. Det følger av Prop. 92 LS (2014-2015) at en forutsetning for å fastsette unntak fra § 7, vil være at den andre staten har tilsvarende regler om taushetsplikt som Norge og at de har mekanismer for å følge opp brudd på taushetsplikten. Omfanget av taushetsplikten i Nederland tilsvarer den som følger av forvaltningsloven og straffegjennomføringsloven. Alle tilsatte i den nederlandske kriminalomsorgen må signere en taushetsplikterklæring. Brudd på taushetsplikten kan medføre disiplinærreaksjon eller straffes med bot eller fengsel i inntil ett år.

Uavhengig av det ovennevnte, skal norske regler om taushetsplikt inngå som en del av opplæringen som skal gis til de nederlandske ansatte. Nederlandsk taushetsplikt vil ikke være til hinder for at nederlandsk personell kan gi relevante opplysninger til norske tilsynsorganer. De norske tilsatte vil alltid være underlagt forvaltningslovens og straffegjennomføringslovens bestemmelser om taushetsplikt.

Unntak fra straffegjennomføringsloven § 8 første ledd

Straffegjennomføringsloven § 8 første ledd omhandler blant annet krav om vandel for tilsatte i kriminalomsorgen. Tilsvarende krav gjelder for arbeidstakere som utfører arbeid som ledd i forvaltningssamarbeidet. I avtalen mellom Norge og Nederland om leie av fengselsplasser, skal Nederland også stille med fengselsbetjenter. De nederlandske ansatte er således ikke «tilsatt» av norsk kriminalomsorg. Etter departementets syn er det likevel nærliggende å tolke bestemmelsen slik at det kan foreligge et vandelskrav for mottakerstatens tilsatte fordi de utfører arbeid for kriminalomsorgen. De nederlandske ansatte er imidlertid allerede ansatt av nederlandske myndigheter, og det vil være helt upraktisk for norske myndigheter å kreve vandelsattest for denne gruppen. I Prop. LS 92 (2014-2015) s. 19, forutsettes det imidlertid at mottakerstaten har egne vandelskrav. Nederlandsk kriminalomsorg har tilsvarende vandelskrav som i Norge. Departementet foreslår derfor at det i forskriften gjøres unntak fra de norske reglene om vandel for personer ansatt av nederlandske myndigheter.

Unntak fra straffegjennomføringsloven § 27

Straffegjennomføringsloven § 27 regulerer undersøkelser av personer og gjenstander på fengselsområdet. Bestemmelsen gir kriminalomsorgen adgang til å undersøke personer og gjenstander med teknisk utstyr eller hund. En praktisk

situasjon vil være å pålegge besøkende å passere gjennom en «metallportal» ved innkomst i fengselet. Etter tredje ledd kan advokater, offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatiske eller konsulære representanter bare pålegges slik undersøkelse i fengselsavdelinger med særlig høyt sikkerhetsnivå.

Nederland har andre sikkerhetsrutiner når det gjelder innkomst i fengselet. Alle, også advokater og offentlige myndighetsrepresentanter, må passere gjennom en metallportal. Departementet ser derfor behov for å gi forskrift om unntak fra § 27 tredje ledd. Det gjøres oppmerksom på at forslag til endring av straffegjennomføringsloven § 27 tredje ledd ble sendt på høring 19. juni 2015. Departementet foreslår i høringsnotatet å endre bestemmelsen slik at kontrollmulighetene for fengsel med særlig høy sikkerhet etter tredje ledd, også skal gjelde for fengsel med høy sikkerhet. Forslaget innebærer at kriminalomsorgen i fengsler med høy sikkerhet også kan undersøke advokat eller offentlig myndighetsrepresentant som diplomat eller konsulære representanter ved bruk av teknisk utstyr eller hund. Dersom endringen blir vedtatt vil det ikke lenger være behov for unntak fra straffegjennomføringsloven § 27 ved straffegjennomføring i Nederland.

§ 3 Drift av fengselet

I henhold til avtalen med Nederland skal Norge leie hele Norgerhaven fengsel med ansatte. I Norge har alle fengselsbetjenter samme utdanning. I Nederland er fengselsbetjentutdanningen delt og de nederlandske ansatte består av både sikkerhetsbetjenter og kontaktbetjenter. Kontaktbetjentene arbeider direkte opp mot innsatte, det vi si i avdeling med innsatte. Sikkerhetsbetjentene tjenestegjør i posisjoner for statisk sikkerhet, for eksempel port, vakthold o.l.

De nederlandske ansatte skal få opplæring i norsk straffegjennomføring i regi av Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS). Opplæringen vil være praksisnær og skal særlig fokusere på sikkerhet og rehabilitering. Den generelle engelskkunnskapen blant de ansatte i Norgerhaven fengsel er god. De vil likevel få tilbud om engelskopplæring med fokus på fengselsfaglig terminologi fra nederlandske myndigheter før norsk kriminalomsorg overtar fengselet.

§ 4 Vilkår for overføring

Straffegjennomføringen må være påbegynt før innsatte overføres til Nederland. Fordi Norgerhaven fengsel skal være organisatorisk underlagt Ullersmo fengsel, er det naturlig at de innsatte overføres til Nederland via Ullersmo fengsel. Det vil likevel være mulig å overføre innsatte direkte fra andre fengsler i Norge. Dersom en domfelt skal gjennomføre straffen i Nederland helt fra begynnelsen av, vil han måtte møte i Ullersmo fengsel for registrering og inntakssamtale, og så vil innsatte overføres til Norgerhaven etter kort tid.

Målgruppe

Det følger av avtalen med Nederland at det bare er mannlige innsatte over 18 år som er dømt til fengselsstraff som kan overføres. Dette utelukker kvinner, barn, forvaringsdømte og varetektsinnsatte. Det følger videre av avtalen mellom Norge og Nederland at visse innsatte ikke kan overføres. Disse listes opp i bestemmelsens annet ledd bokstav a) til f). For øvrig avgrenses målgruppen i annet ledd bokstav g) og h).

Besøk av barn

Straffegjennomføringsloven § 3 lyder som følger: «Barns rett til samvær med sine foreldre skal særlig vektlegges under gjennomføringen av reaksjonen.» Forskriften § 4 annet ledd bokstav g) setter derfor en skranke for å overføre innsatte med barn dersom dette vil begrense barnets rett til samvær utover det som ellers ville være tilfelle hvis innsatte gjennomførte straffen i et fengsel i Norge. Formålet med bestemmelsen i forskriften her er hovedsakelig å ivareta barnets rett til samvær med sine foreldre etter barneloven og FNs barnekonvensjon. Ved frihetsberøvelse vil kontakt med familie og barn alltid være begrenset. Dersom en innsatt med barn skal overføres til Nederland er det likevel en forutsetning at overføringen ikke begrenser barnets rett til samvær ytterligere. Muligheten til besøk skal opprettholdes med samme frekvens som tidligere. En innsatt som for eksempel mottar besøk av sine barn hver uke kan dermed ikke overføres. Er det derimot avtalt en besøksordning eller samværsordning med besøk bare to ganger i året, vil innsatte kunne gjennomføre straffen i Nederland frem til neste besøk. Straffegjennomføring i Nederland skal heller ikke være til hinder for at en samværsordning eller besøksordning kan etableres.

Opplæring

Forskriften § 4 annet ledd bokstav h) bestemmer at domfelte med rett til opplæring etter opplæringsloven og som har påbegynt opplæring i Norge ikke skal overføres til straffegjennomføring i Nederland.

En innsatt som har rett til opplæring og som søker om en skoleplass, skal få tilbud om skoleplass innen rimelig tid. Departementet legger til grunn at den innsatte kan gjennomføre straff i fengselet i Nederland inntil tidspunktet for når han faktisk skal påbegynne opplæringen. Dersom en innsatt har rett til opplæring, men ikke benytter seg av denne retten, kan han gjennomføre straff i fengselet i Nederland.

Helse

I henhold til straffegjennomføringsloven § 1 a tredje ledd, skal innsatte ved en overføring til Nederland motta likeverdig tilbud om helsehjelp som om han gjennomførte straffen i et fengsel i Norge. Forskriften § 4 annet ledd bokstav f) bestemmer derfor at domfelte som har behov for helsetjenester som ikke kan tilbys ved straffegjennomføring i Nederland ikke skal overføres. Dette følger også direkte av avtalen mellom Norge og Nederland. Bestemmelsen er utformet generelt. Den innebærer at innsatte som for eksempel har behov for langvarig behandling for rusavhengighet ikke vil være aktuelle for overføring. Innsatte som er i et behandlingsforløp i spesialisthelsetjenesten for psykiske lidelser vil som

regel heller ikke være aktuelle. Bestemmelsen er ikke til hinder for at en innsatt kan overføres til straffegjennomføring i Nederland, dersom han for eksempel venter på en operasjon frem i tid. Innsatte vil da kunne gjennomføre straffen i Nederland frem til tidspunktet for operasjon. Dersom innsatte fortsatt har lang tid igjen til permisjon eller løslatelse, vil han kunne tilbakeføres til Nederland etter operasjonen dersom dette er hensiktsmessig, og dersom eventuell nødvendig oppfølging etter operasjonen kan skje fra helsepersonell i fengselet i Nederland. En overføring til Nederland skal ikke medføre at en innsatt mister plass på venteliste for behandling eller operasjon i Norge.

Unntaksbestemmelse

I forskriften § 4 tredje ledd åpnes det for adgang til å gjøre unntak fra bestemmelsene om besøk av barn og opplæring. Til tross for at innsatte er under opplæring eller mottar besøk av barn, vil det kunne være enkelte innsatte som ønsker seg overført til Nederland. Dette kan for eksempel være aktuelt når oppholdet i Nederland kun skal være en kortere periode, eller dersom personen står i soningskø og ønsker å få gjennomført dommen umiddelbart. Bestemmelsen må også ses i sammenheng med forskriften § 9 hvor det gis anledning til utvidet permisjonskvote dersom innsatte gjennomfører tid i Nederland utover det tidspunkt han har krav på permisjon. Et økt antall permisjonsdøgn vil for eksempel gi innsatte større mulighet for samvær med familie og barn etter tilbakeføringen til Norge.

Beslutning om å overføre en innsatt til straffegjennomføring i Nederland fattes av kriminalomsorgen etter straffegjennomføringsloven § 14.

Særlig om personer dømt for forhold som faller inn under PSTs ansvarsområde

I høringsen om ny § 1 a i straffegjennomføringsloven uttalte Politiets sikkerhetstjeneste (PST) at det bør «fremgå av lov eller forskrift at personer domfelt for straffbare handlinger som faller innunder PSTs ansvarsområde ikke skal inngå i en slik foreslått ordning.» Dette «for å unngå å avsløre om PST har forebyggende saker mot domfelte». Departementet påpeker at det i hver sak skal være en individuell vurdering av om en person er egnet for overføring til Nederland. Som det fremgår av forslag til forskrift § 4 første ledd tredje punktum, vil det i vurderingen være av betydning hva innsatte er dømt for. Ved overføring til Nederland vil norske myndigheter fortsatt ha kontroll over hvem innsatte soner sammen med, hvem han får besøk av og hvem han kommuniserer med pr. brev, telefon og internett. Videre er det i henhold til avtalen mellom Norge og Nederland artikkel 8.4 slik at Nederland i individuelle tilfeller kan nekte overføring av hensyn til allmennheten. Dette kan typisk være tilfeller der domfelte er dømt for terrorrelatert kriminalitet. Departementet har på denne bakgrunn kommet til at det ikke er nødvendig med en egen bestemmelse i forskriften som omhandler PSTs ansvarsområde direkte.

§ 5 Transport

Det er nederlandske myndigheter som har ansvaret for transporten som skjer på nederlandsk territorium. Dette innebærer for eksempel transport til og fra flyplass og transport til og fra sykehus. Under transporten er de innsatte fortsatt under norsk straffegjennomføring, men det er den nederlandske tvangsmiddelinstruksen som nevnt under § 2 som skal gjelde. Det følger av avtalen mellom Norge og Nederland art. 11.3 at den norske fengselslederen kan ilegge disiplinærreaksjon for regelbrudd som skjer under transport.

§ 6 Straffbare forhold begått under straffegjennomføring i Nederland

Det følger av avtalen mellom Norge og Nederland at norsk straffegjennomføringslov skal gjelde i fengselet. Når det gjelder nye straffbare forhold som begås i Nederland er det derimot nederlandsk straffelov som kommer til anvendelse. Nederlandsk og norsk straffelov har mange likhetstrekk, men det finnes noen forskjeller. Blant annet har Nederland livstidsstraff for visse typer grove drap. Det blir viktig for kriminalomsorgen å informere de innsatte godt om hvilke regler som gjelder når de gjennomfører straff i Nederland. KDI utarbeider for tiden et informasjonsmateriale til innsatte, som skal omfatte informasjon om dette.

§ 7 Ekstern bistand for å ivareta ro, orden og sikkerhet

Ved behov for å tilkalle ekstern bistand for å ivareta ro, orden og sikkerhet i fengselet gjelder nederlandske regler for utøvelse av bistanden. Hvis det oppstår en situasjon som ikke kan håndteres uten ekstern bistand, for eksempel ved større fangeopprør, blir det tatt beslutning på om å tilkalle innsatsstyrken (*External Response Team*), som er spesialtrent på håndtering av skarpere situasjoner. Beslutningen om å tilkalle innsatsstyrken tas av den norske fengselslederen. Innsatsstyrken er underlagt transportenheten i den nederlandske kriminalomsorgen. Ved tilsvarende situasjon i fengsler i Norge tilkalles politiet, og norsk politi har på samme måte sine egne regler for utøvelsen av sitt arbeid og for bruk av tvangsmidler. Ved svært alvorlige hendelser i fengselet, som for eksempel gisseltaking eller bruk av våpen blant innsatte, tilkalles nederlandsk politi.

§ 8 Telefonsamtaler og videokonferanser

Det skal legges til rette for at domfelte som gjennomfører straff i Nederland kan opprettholde kontakten med sine nærmeste gjennom telefonsamtaler og videokonferanse. Dagens regelverk legger opp til at innsatte i fengsel med høyt sikkerhetsnivå kan telefonere 20 minutter per uke. I fengselet i Nederland skal de innsatte kunne telefonere eller benytte seg av Skype eller lignende 20 minutter minst tre ganger per uke. Prisen for telefonering fra fengsel i Nederland skal ikke være høyere enn telefonering fra fengsel i Norge.

§ 9 Utvidet permisjonskvote

Bestemmelsen er ment å gi innsatte et incentiv til å sitte en lengre periode i Nederland. I henhold til forskrift til straffegjennomføringsloven § 3-30 annet ledd

første punktum, kan innsatte opptjene en ordinær permisjonskvote på 18 døgn pr. år, dvs. 1,5 døgn pr. måned. Innsatte som gjennomfører straff i Norgerhaven fengsel og som får innvilget permisjon, skal i utgangspunktet tilbakeføres til et fengsel i Norge for gjennomføring av permisjonen og videre straffegjennomføring der. Dersom innsatte selv ønsker å gjennomføre straffen i Norgerhaven utover det tidspunkt han har oppnådd permisjonstid og vil få innvilget permisjon, kan han opptjene 1 døgn ekstra permisjonstid pr. måned i forhold til hva han ville fått om straffen ble gjennomført i Norge, altså 2,5 døgn pr. måned. Perioden for opptjening er begrenset oppad til seks måneder. Dette begrenser likevel ikke den perioden innsatte faktisk kan gjennomføre straffen i Nederland dersom innsatte selv ønsker å oppholde seg der lenger.

Den opptjente permisjonen vil kunne tas ut på vanlig måte etter tilbakeføring til et fengsel i Norge, og den kommer i tillegg til den permisjonen innsatte ellers har krav på etter tilbakeføringen. Innsatte venter altså eksempelvis seks måneder lenger på å ta ut permisjonen, men får til gjengjeld 6 permisjonsdøgn ekstra som benyttes etter tilbakeføring til Norge. Uavhengig av antallet ekstra permisjonsdøgn er det en forutsetning for å kunne benytte de oppsparte permisjonsdøgnene at de alminnelige vilkårene for permisjon er til stede.

§ 10 Tilbakeføring til Norge

I henhold til avtalen med Nederland skal alle innsatte tilbakeføres til Norge før løslatelse, og som hovedregel senest to måneder før løslatelsestidspunktet. Dette gjenspeiles i forskriften § 10 første ledd. Mange innsatte vil bli tilbakeført lenge før dette tidspunktet, for eksempel fordi de skal ha permisjon. Det kan gjøres unntak fra tomånedersregelen ved at den innsatte tilbakeføres kortere tid før løslatelse. Etter avtalen med Nederland skal innsatte som av ulike grunner gjennomfører også siste del av straffen i Nederland, uansett tilbakeføres til norsk territorium før løslatelse. Dette kan i praksis innebære at de tilbakeføres til et fengsel i Norge for å gjennomføre siste del av straffen der, eller det kan bety at innsatte overføres til flyplass i Norge for direkte løslatelse eller for direkte uttransport til tredjeland dersom innsatte er utvist ved vedtak fra utlendingsmyndighetene. Forskriftsbestemmelsen åpner imidlertid også for at innsatte som er besluttet utvist fra Norge etter nærmere avtale med Nederland kan transporteres direkte til hjemlandet etter endt soning.

§ 10 tredje ledd om tilbakeføring til Norge for medisinsk behandling må ses i sammenheng med § 1 a tredje ledd i straffegjennomføringsloven og denne forskriften § 4 annet ledd bokstav h) ledd, om at domfelte har krav på tilbud om likeverdig helsehjelp som om de gjennomførte straffen i et fengsel i Norge og at domfelte som er for syke ikke skal overføres til Nederland.

§ 11 Ikrafttredelse

I henhold til Stortingets vedtak til lov om endringer i straffegjennomføringsloven (straffegjennomføring i annen stat) oppheves § 1 a den 1. september 2020.

Departementet anser det hensiktsmessig å ha tilsvarende bestemmelse i forskriften.

4. Særlig om utlevering av personopplysninger

I Prop. 92 LS (2014-2015) punkt 5.6.3 behandles forholdet til personopplysningsloven. I sin høringsuttalelse til forslag om ny § 1 a i straffegjennomføringsloven uttrykker Datatilsynet et behov for særskilt hjemmel for utlevering av personopplysninger fra kriminalomsorgen i Norge til en mottaker i utlandet. Departementets vurdering slik den fremgår av proposisjonen er at det pr. i dag *er* grunnlag for slik utlevering under forutsetning av at den andre staten har implementert personverndirektivet, jf. personopplysningsloven § 29. Departementet ville likevel vurdere behovet for en uttrykkelig forskriftshjemmel for utlevering av personopplysninger til et forvaltningsorgan i en annen stat.

Forskrift om personopplysninger i kriminalomsorgen § 5 første ledd lyder som følger:

Kriminalomsorgen kan utlevere taushetsbelagte opplysninger til offentlige organer og private aktører når den registrerte samtykker til utleveringen. Taushetsbelagte opplysninger kan også utleveres når det er i samsvar med forvaltningsloven § 13 flg., eller følger av andre bestemmelser gitt i lov eller med hjemmel i lov.

Selv om det av hensyn til et mer pedagogisk lovverk kunne vært hensiktsmessig å presisere § 5 i forskrift om personopplysninger i kriminalomsorgen, har departementet etter en ny vurdering likevel kommet til at dette ikke er nødvendig. Etter departementets syn gir straffegjennomføringsloven og forskrift om behandling av personopplysninger i kriminalomsorgen tilstrekkelig behandlingsgrunnlag for utlevering av personopplysninger til nederlandske myndigheter.

5. Administrative og økonomiske konsekvenser

Det er i Prop. 92 LS (2014-2015) redegjort for økonomiske og administrative konsekvenser knyttet til avtale med Nederland om leie av fengselkapasitet. Avtalen er forventet å medføre et årlig bevilgningsbehov tilsvarende om lag 270 mill. kroner, gitt valutakurs for EUR på 8,5 kroner. Forskriftene innebærer i seg selv ingen ekstra utgifter utover dette. Anslått bevilgningsbehov tar høyde for økonomiske og administrative konsekvenser som forskriftene innebærer.

6. Forslag til forskriftsendringer

Forskrift om straffegjennomføring i Nederland skal lyde:

§ 1 Formål

Forskriften gjelder for gjennomføring av straff som etter straffegjennomføringsloven § 1 a skal finne sted i Nederland i henhold til avtale mellom Kongeriket Norge og Kongeriket Nederland av 2. mars 2015.

§ 2 Straffegjennomføringslovens virkeområde

Straffegjennomføringsloven med forskrifter gjelder ved straffegjennomføring i Nederland, med følgende unntak:

- a) Forvaltningstjenester som norske myndigheter ikke kan yte i Nederland, kan kjøpes eller leies der uten hinder av straffegjennomføringsloven § 4.
- b) Nederlandske ansattes taushetsplikt følger av nederlandsk rett. Reglene om taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13, jf. straffegjennomføringsloven § 7, kommer ikke til anvendelse.
- c) For nederlandske ansatte følger krav til vandel av nederlandsk rett. Straffegjennomføringsloven § 8 første ledd kommer ikke til anvendelse.
- d) Undersøkelse etter straffegjennomføringsloven § 27 første ledd kan finne sted overfor advokat og offentlig myndighetsrepresentant, herunder diplomatisk eller konsulær representant. Begrensningene i § 27 tredje ledd kommer ikke til anvendelse.

§ 3 Drift av fengselet

Kriminalomsorgen drifter fengselet ved bruk av personer ansatt av nederlandske myndigheter.

§ 4 Vilkår for overføring

Mannlige innsatte over 18 år som er dømt til ubetinget fengselsstraff, kan overføres til straffegjennomføring i Nederland. Straffegjennomføringen må være påbegynt i Norge før overføring til Nederland finner sted. Beslutning om å overføre tas etter en individuell helhetsvurdering der blant annet domfeltes helsesituasjon, familiesituasjon og det straffbare forholdets art må tas i betraktning.

Følgende domfelte kan likevel ikke overføres:

- a) domfelte som er nederlandsk statsborger eller bosatt i Nederland,
- b) domfelte som er erklært som uønsket utlending i Nederland eller registrert som en utlending som skal nekts innreise i Nederland,
- c) domfelte som er ettersøkt i Nederland i forbindelse med etterforskning av straffbare forhold eller strafferettslig forfølgelse eller for fullbyrding av en dom,
- d) domfelte som utgjør en rømningsrisiko eller en risiko for samfunnet som overstiger fengselets sikkerhetsnivå,

- e) domfelte som er gjenstand for en arrestordre i Nederland eller som er etterlyst i Norge i forbindelse med etterforskning av straffbare forhold eller strafferettslig forfølgelse,
- f) domfelte som har behov for helsetjenester som ikke kan tilbys ved straffgjennomføring i Nederland,
- g) domfelte som mottar regelmessig besøk av barn de ellers har omsorg for eller samvær med, med mindre overføring uansett ikke medfører en begrensning i barnets rett til samvær utover den besøksordning eller samværsordning som er eller blir etablert,
- h) domfelte med rett til opplæring etter opplæringsloven og som har påbegynt opplæring i Norge.

Unntak fra annet ledd bokstav g) og h) kan gjøres dersom domfelte selv ønsker overføring.

Beslutning om å overføre domfelte til straffgjennomføring i Nederland tas av kriminalomsorgen etter straffgjennomføringsloven § 14.

§ 5 Transport

Kriminalomsorgen har ansvar for transport av domfelte til og fra Nederland. Nederlandske myndigheter har ansvar for transport i Nederland etter nederlandsk regelverk.

§ 6 Straffbare forhold begått under straffgjennomføring i Nederland

Straffbare forhold som begås under straffgjennomføring i Nederland, behandles etter nederlandsk lovgivning. Domfelte skal informeres om forskjellene mellom norsk og nederlandsk straffelov.

§ 7 Ekstern bistand for å ivareta ro, orden og sikkerhet

Ved behov for ekstern bistand for å ivareta ro, orden og sikkerhet, gjelder nederlandske regler for bistanden.

§ 8 Telefonsamtaler og videokonferanser

Domfelte skal gis mulighet til å gjennomføre telefonsamtaler eller videokonferanser i inntil 20 minutter minst tre ganger i uken.

Videokonferanser skal kontrolleres etter reglene om besøk i straffgjennomføringsloven § 31 annet, tredje og fjerde ledd og forskrift til lov om straffgjennomføring § 3-28 første ledd. Det skal ikke gjennomføres videokonferanser hvor det er nødvendig med kontroll ved overhøring av samtalen etter straffgjennomføringsloven § 31 tredje ledd, med mindre særskilte grunner foreligger og den konkrete bemanningen muliggjør slik kontroll.

Utgifter som påløper ved telefonsamtaler, skal dekkes av den domfelte selv, så langt det er mulig for norsk innenlandsrate ved telefonsamtaler til Norge. Videokonferanse skal kunne gjennomføres gratis.

Kriminalomsorgsdirektoratet kan gi nærmere retningslinjer om hvilken teknologi som tillates.

§ 9 Utvidet permisjonskvote

Domfelte som gjennomfører straff i Nederland og innvilges ordinær permisjon, kan opptjene en utvidet permisjonskvote på 2,5 døgn pr. måned ved å utsette permisjonen og fortsette straffegjennomføringen i Nederland. Opptjeningsperioden er begrenset oppad til seks måneder.

Opptjent permisjonskvote kan benyttes i tillegg til permisjonskvote etter forskrift til lov om straffegjennomføring § 3-30 annet ledd, etter tidspunktet for tilbakeføring.

§ 10 Tilbakeføring til Norge

Domfelte som gjennomfører ubetinget fengselsstraff i Nederland, skal tilbakeføres til Norge minst to måneder før løslatelse, med mindre det er inngått særskilt avtale mellom norske og nederlandske myndigheter om annet.

Domfelte som får innvilget søknad om permisjon, straffavbrudd, frigang eller gjennomføring av straff utenfor fengsel i medhold av straffegjennomføringsloven §§ 12 eller 16, skal tilbakeføres til fortsatt straffegjennomføring i Norge før tiltaket iverksettes.

Domfelte som under straffegjennomføring i Nederland får behov for medisinsk behandling som ikke kan gjennomføres i fengselet, skal overføres til fortsatt straffegjennomføring i Norge, med mindre det følger av avtale mellom norske og nederlandske myndigheter at slik behandling kan tilbys der.

Første til tredje ledd begrenser ikke adgangen til overføring i medhold av straffegjennomføringsloven §§ 14 og 15.

§ 11 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks. Forskriften oppheves fra og med 1. september 2020.